

Hvorfor må én person få lavet bryster, når en anden ikke må?

AF [Nola Grace Gaardmand](#)

Køn: Sundhedsstyrelsen har netop lavet en ny vejledning om behandling af transkønnede, hvori det bl.a. bliver forbudt for transkønnede at få lavet bryster uden først at blive udredt af en psykiater. Diskriminerende, siger organisationer.

Hvornår havde du sidst sex? Hvor gammel var du, første gang du onanerede? Hvor ofte onanerer du i dag, og hvad tænker du i så fald på?

Det er blandt de spørgsmål fra Rigshospitalets Sexologiske Klinik, som den 49-årige Linda Thor Pedersen gennem de seneste seks måneder har måttet svare på for at komme i betragtning til den kønsskifteoperation, der en dag skal gøre hendes biologiske mandekrop til en kvindekrop.

Ønsker man derimod ikke at få ændret kønsorganerne, men ”blot” vil have kønshormoner eller en brystoperation, har man hidtil kunnet gå udenom Sexologisk Klinik og eksempelvis betale sig fra at få en brystoperation på et privathospital.

Men det er slut nu. Som følge af en ny vejledning fra Sundhedsstyrelsen skal alle, der på nogen måde ønsker at modificere deres køn – hvad enten det er kirurgisk eller med hormoner – igennem den samme omfattende udredning som Linda Thor Pedersen.

Det møder kritik fra Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner, LGBT Danmark, samt organisationen Sex og Samfund:

»Vejledningen er klart en stramning af reglerne, der i endnu højere grad end tidligere fratager individet råderetten over egen krop. Det er problematisk, at man som transkønnet kan stå med et ønske om at ændre sin krop, men kan risikere ikke at få lov,« siger formand for Sex og Samfund Bjarke Oxlund.

Uproportionelt

[fakta1] Tidligere kunne man også komme i hormonbehandling efter enkelte samtaler med en

psykiater og en henvisning til en gynækolog, som derefter kunne udskrive testosteron eller østrogen. Men efter de nye regler kan man først få hormoner efter et længere udrednings- og observationsforløb, hvor et såkaldt multidisciplinært team bestående af en psykiater, en gynækolog en plastikkirurg med særlig viden om transseksuelle har givet grønt lys. En udredning, som i praksis kun kan foretages af Sexologisk Klinik.

Men spørger man Bjarke Oxlund, er hverken udredningens tidsperspektiv eller faglige omfang »proportionel«, og han bakkes op af Linda Thor Pedersen, der også er transpolitisk talsperson i LGBT Danmark:

»Det er diskriminerende over for os som gruppe, at vi ikke har de samme rettigheder som andre mennesker. Hvorfor må en kvinde få en brystoperation uden videre, når transpersoner skal igennem en lang og grænseoverskridende psykiatrisk udredning?« siger Linda Thor Pedersen.

Hvordan er man kvinde?

Udover at alle transkønnede fremover skal udredes af det multidisciplinære team, skal man også have »levet som det modsatte køn« i et halvt år, før man kan gå i gang med hormonbehandling, få fjernet sine bryster eller få en brystforstørrelse. Ved en decideret kønsskifteoperation skal man have levet som det modsatte køn i 12 måneder.

Men også dette nye tiltag møder kritik af LGBT Danmark og Sex & Samfund. For hvad vil det overhovedet sige at leve som kvinde eller mand, spørger Bjarke Oxlund:

»Skal man have gået med kjole? Skal man gå med sminke? Det står der intet om, og derfor bliver det et skønsspørgsmål, som grundlæggende er problematisk, fordi der jo er vidt forskellige former for kønsudtryk, som – ligesom i resten af befolkningen – kan være meget varieret.«

Han bakkes op af forfatter, foredragsholder og kønsaktivist Mads Ananda Lodahl:

»Det er udtryk for en gammeldags forestilling om køn som noget binært, hvor der kun er to muligheder: Hvis ikke du er kvinde, så er du mand. Men sådan ser virkeligheden ikke ud for en masse mennesker, og det er der ikke plads til i det her system,« siger Mads Ananda Lodal.

Rejser til udlandet

Linda Thor Pedersen har netop fået grønt lys fra Sexologisk Klinik til at gå i gang med en hormonbehandling. Men om et halvt år, når hormonerne har haft deres virkning, vil Linda tage til Storbritannien og få lavet bryster. For nok skal hun i så fald selv betale for det, men det vil hun hellere, end hun fortsat vil have et team af fagfolk til at granske hendes privatliv, før de giver hende lov.

Og spørger man Sex & Samfund, er netop operationsrejser til udlandet en overhængende risiko, når man med de nye retningslinjer gør det sværere at modificere sit køn i Danmark.

»Hvis folk får afvist deres ønske, kan man forestille sig, at det fører til gråzoneaktiviteter, hvor folk i stedet flyver til Thailand eller andre steder og får sin operation på anden vis,« siger Bjarke Oxlund.

Det kan ikke gøres om

Pressekonsulent ved Rigshospitalets Sexologiske Klinik i København slår fast, at »det er Sundhedsstyrelsen, der udstikker retningslinjerne og afgør, hvordan patienterne skal kategoriseres og behandles«, og at de som udøvende, faglig funktion derfor ikke vil forholde sig til reglerne.

Enhedschef i Sundhedsstyrelsen Søren Brostrøm slår fast, at de nye retningslinjer udelukkende er til for at beskytte patienterne:

»Når man indleder en kønsmodificerende behandling, kan det have store og uigenkaldelige konsekvenser både psykisk, fysisk og socialt. Derfor er det ekstremt vigtigt, uanset om behandlingen er medicinsk eller kirurgisk, at man får en grundig vurdering af et multidisciplinært team, der indeholder flere fagligheder. Og det er netop det, vi har præciseret,« siger Søren Brostrøm.

Men det er jo også uigenkaldeligt, når en kvinde får silikonebryster, men hun skal jo ikke først udredes i seks måneder af et hold af fagfolk – hvorfor skal der være forskel?

»I det tilfælde er der jo også en læge, der skal stå til ansvar for operationen. Når man derimod iværksætter kønsmodificerende behandlinger, er det vigtigt, at man f.eks. udelukker, om der er andre legemlige eller psykiske lidelser, som taler imod den kønsmodificerende behandling. Der ligger ikke nogen stillingtagen til, om transkønnethed er en sygdom, men når der alligevel skal et team af fagfolk ind over, når det kommer til transkønnede, handler det om, at det kræver særlige kompetencer at lave en ordentlig vurdering.«